C/2026/3930

1.9.2026

PRIPOROČILO SVETA

z dne 10. julija 2026

o ekonomski, socialni, strukturni in proračunski politiki ter politiki zaposlovanja Madžarske

(C/2026/3930)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 ([1]) in zlasti člena 3(3) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij ([2]) ter zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2024/1263 določa cilje okvira ekonomskega upravljanja, s katerim se želi spodbujati zdrave in vzdržne javne finance, z reformami in naložbami pa trajnostno in vključujočo rast in odpornost, ter preprečiti čezmerne javnofinančne primanjkljaje. Uredba določa, da Svet in Komisija izvajata večstranski nadzor v okviru evropskega semestra v skladu s cilji in zahtevami iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). Evropski semester vključuje zlasti oblikovanje specifičnih priporočil za države in nadzor nad njihovim izvajanjem.

(2) Komisija je 25. novembra 2025 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2026, v katerem je Madžarsko opredelila kot eno od držav članic, za katero bi bilo treba opraviti poglobljeni pregled. Sprejela je tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, priporočilo za priporočilo Sveta o človeškem kapitalu v Evropski uniji ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2026, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic. Svet je priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja ([3]) sprejel 21. aprila 2026, skupno poročilo o zaposlovanju in priporočilo o človeškem kapitalu pa 9. marca 2026.

([1]) Uredba (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (UL L, 2024/1263, 30. april 2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([3]) UL C, C/2026/2434, 28. april 2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komisija je 29. januarja 2025 objavila kompas za konkurenčnost, tj. strateški okvir, katerega cilj je v naslednjih petih letih povečati svetovno konkurenčnost Unije. V njem so opredeljeni trije nujni elementi preobrazbe za trajnostno gospodarsko rast: inovacije, razogljičenje in konkurenčnost ter varnost. Kompas za konkurenčnost je od objave podlaga za delo v okviru evropskega semestra, s čimer zagotavlja, da so ekonomske politike držav članic skladne s strateškimi cilji EU, ter ustvarja enoten pristop k ekonomskemu upravljanju, ki spodbuja trajnostno rast, inovacije in odpornost po vsej Uniji.

(4) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2026 nadalje razvija skupaj z zaključno fazo izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost ([4]). Načrti za okrevanje in odpornost so bili skupaj s financiranjem kohezijske politike bistveni za uresničevanje prednostnih nalog politike v okviru evropskega semestra, saj so bili potrebni za učinkovito obravnavanje vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v nedavnih ciklih, programi, ki se financirajo iz evropske kohezijske politike, pa so morali upoštevati specifična priporočila za države. Ker se mehanizem za okrevanje in odpornost bliža koncu svoje življenjske dobe, je še vedno bistveno, da se ohranijo in nadgradijo reforme in naložbe, ki se izvajajo z njegovo podporo, zlasti tiste, ki prispevajo k obravnavi izzivov, opredeljenih v specifičnih priporočilih za države.

(5) Komisija je 3. junija 2026 objavila poročilo o državi za Madžarsko za leto 2026. V njem je ocenila napredek Madžarske pri izvajanju specifičnih priporočil za državo za leto 2025 ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Madžarskem. Na podlagi te analize so bili v poročilu o državi opredeljeni najbolj pereči izzivi, s katerimi se sooča Madžarska. V njem je bil tudi ocenjen napredek Madžarske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev Unije glede zaposlovanja, spretnosti ter zmanjševanja revščine in socialne izključenosti ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(6) Komisija je za Madžarsko opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011. Glavne ugotovitve ocene makroekonomskih ranljivosti za Madžarsko, ki jo je pripravilo osebje Komisije za namene navedene uredbe, so bile objavljene 20. maja 2026 ([5]). Komisija je 3. junija 2026 ugotovila, da na Madžarskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Zlasti še vedno obstajajo ranljivosti, povezane s konkurenčnostjo, potrebami po državnem financiranju in cenami stanovanjskih nepremičnin, politike pa te ranljivosti še naprej povečujejo. Inflacija in rast stroškov dela na enoto sta bili kljub stagnaciji gospodarske aktivnosti med najvišjimi v EU. Cenovni in stroškovni pritiski naj bi se zmanjševali le postopoma, vendar naj bi ostali veliko večji kot v euroobmočju in EU. Javnofinančni primanjkljaji so se v zadnjih letih povečali in naj bi po napovedih v letu 2027 ostali nad 5 % BDP. Potrebe po državnem financiranju in stroški servisiranja dolga ostajajo visoki, čeprav se je delež javnega dolga v BDP zaradi visoke nominalne rasti BDP ob še vedno visoki inflaciji le malenkostno povečal. Banke imajo še naprej veliko izpostavljenost državnih vrednostnih papirjev, kar delno odraža davčne spodbude. Cene stanovanjskih nepremičnin so še naprej močno naraščale, povečalo pa se je tudi tveganje precenjenosti. Tekoči račun je ostal v presežku, vendar je Madžarska zaradi velike odvisnosti od uvoza energije ranljiva za višje in bolj nestanovitne cene energije. Politike se niso izboljšale in so povečale nekatere ranljivosti. Neusmerjene subvencije, ki stopnjujejo cenovne pritiske in fiskalne izzive, so se še povečale, obsežna državno subvencionirana posojila pa obremenjujejo javne finance in omejujejo učinkovitost denarne politike. V prihodnje bi se z učinkovitim odpravljanjem teh politik ranljivosti zmanjšale.

([4]) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) SWD(2026) 138 final.

(7) Svet je 18. februarja 2025 na podlagi ocene in priporočila Komisije sprejel priporočilo o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Madžarske ([6]). Načrt zajema obdobje 2025–2028 in predstavlja fiskalno prilagoditev skozi štiri leta. Svet je priporočil naslednje najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov: 4,3 % v letu 2025, 4,0 % v letu 2026, 3,9 % v letu 2027 in 3,7 % v letu 2028, ki ustrezajo najvišjim kumulativnim stopnjam rasti, izračunanim glede na izhodiščno leto 2023, v višini 9,1 % v letu 2025, 13,5 % v letu 2026, 17,9 % v letu 2027 in 22,2 % v letu 2028. V letih 2025–2026 te najvišje stopnje rasti očiščenih odhodkov sovpadajo s korektivno potjo, kot jo je v skladu s členom 126(7) PDEU priporočil Svet 18. februarja 2025 za odpravo čezmernega primanjkljaja na Madžarskem ([7]). Na podlagi ocene Komisije o učinkovitih ukrepih z dne 3. junija 2026 ([8]) je postopek v zvezi s čezmernim primanjkljajem za Madžarsko začasno zadržan.

(8) Vojna agresija Rusije proti Ukrajini in njene posledice pomenijo eksistencialni izziv za Evropsko unijo. Komisija je države članice pozvala, naj zaprosijo za usklajeno aktivacijo nacionalne odstopne klavzule v okviru Pakta za stabilnost in rast, da bi podprla prizadevanja EU za hitro in znatno povečanje odhodkov za obrambo ([9]), Evropski svet pa je ta predlog pozdravil 6. marca 2025. Na prošnjo Madžarske je Svet 8. julija 2025 na priporočilo Komisije sprejel priporočilo o dovoljenju Madžarski za odstopanje od priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov ([10]). Obdobje aktivacije nacionalne odstopne klavzule (2025–2028) Madžarski omogoča, da ponovno da prednostni poudarek javnofinančnim odhodkom ali poveča javnofinančne prihodke, tako da trajno višji odhodki za obrambo srednjeročno ne bi ogrozili fiskalne vzdržnosti.

(9) Madžarska do datuma sprejetja tega priporočila ni predložila letnega poročila o napredku 2026 v zvezi z upoštevanjem priporočenih najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov. Madžarska prav tako ni predložila poročila o ukrepih, sprejetih v okviru postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki bi bilo sicer vključeno v letno poročilo o napredku.

(10) Realna rast BDP je v letu 2025 znašala 0,5 %, inflacija po HICP pa 4,4 %. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi realni BDP v letu 2026 zrasel za 1,8 %, v letu 2027 pa za 2,1 %, inflacija, merjena z indeksom HICP, pa naj bi znašala 3,2 % v letu 2026 in 3,1 % v letu 2027.

(11) Po podatkih Eurostata ([11]) se je primanjkljaj sektorja država Madžarske zmanjšal s 5,1 % BDP v letu 2024 na 4,7 % BDP v letu 2025. Zmanjšanje primanjkljaja v letu 2025 je predvsem posledica nižjih odhodkov za obresti in zmanjšanja javnih naložb. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, je v pomladanski napovedi Komisije 2026 v letu 2026 predviden primanjkljaj v višini 6,2 % BDP, v letu 2027 pa 5,8 % BDP. Povečanje v letu 2026 odraža predvsem ukrepe, namenjene gospodinjstvom, vključno z nadaljnjim postopnim uvajanjem oprostitve dohodnine za matere, povišanjem davčne olajšave za družine, 14. pokojnino, stanovanjsko podporo in dodatkom za vojaške uslužbence in uslužbence organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, ter odstopanja pri odhodkih.

([6]) Priporočilo Sveta z dne 18. februarja 2025 o potrditvi nacionalnega srednjeročnega fiskalno-strukturnega načrta Madžarske (UL C, C/2025/1707, 18. marec 2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1707/oj).

([7]) Priporočilo Sveta za odpravo čezmernega primanjkljaja na Madžarskem, sprejeto 18. februarja 2025. Vsi dokumenti, povezani s postopkom v zvezi s čezmernim primanjkljajem na Madžarskem, so na voljo na spletni strani: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/hungary_en?prefLang=sl.

([8]) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru, Odboru regij in Evropski investicijski banki, Evropski semester 2026 – pomladanski sveženj (COM(2026) 200 final).

([9]) Sporočilo Komisije Upoštevanje večjih obrambnih izdatkov v okviru Pakta za stabilnost in rast (Bruselj, C(2025) 2000 final z dne 19. marca 2025).

([10]) Priporočilo Sveta z dne 8. julija 2025 o dovoljenju Madžarski za odstopanje od najvišjih stopenj rasti očiščenih odhodkov, kot jih je določil Svet v skladu z Uredbo (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne odstopne klavzule) (UL C, C/2025/3968, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3968/oj).

([11]) Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

(12) Glede na ocene Komisije je bila fiskalna naravnanost ([12]), ki vključuje nacionalno financirane odhodke in odhodke, ki jih financira EU, v letu 2025 ekspanzivna in je znašala 0,4 % BDP. V letu 2026 naj bi bila ekspanzivna v višini 1,7 % BDP, v letu 2027 pa na splošno nevtralna.

(13) Glede na podatke Eurostata ([13]) se je dolg sektorja država Madžarske povečal s 73,5 % BDP konec leta 2024 na 74,6 % BDP konec leta 2025. Povečanje deleža dolga v letu 2025 je predvsem posledica visokih odhodkov za obresti in nižje nominalne rasti BDP. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije 2026 predvideva, da se bo delež javnega dolga v BDP do konca leta 2026 povečal na 75,1 %, do konca leta 2027 pa na 76,8 %. Povečanje v letih 2026 in 2027 je predvsem posledica visokih odhodkov za obresti in primarnega primanjkljaja, ki jih je ublažila močna apreciacija valute v letu 2026.

(14) Na podlagi podatkov Eurostata ([14]) so skupni odhodki sektorja država za obrambo na Madžarskem leta 2025 znašali 1,8 % BDP, kar ustreza povečanju za 0,8 odstotne točke BDP v primerjavi z referenčnim letom 2021. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi v letu 2026 znašali 2,1 % BDP, kar pomeni povečanje za 1,1 odstotne točke BDP v primerjavi z letom 2021 ([15]).

(15) Unija se še naprej sooča s tveganji motenj v oskrbi z energijo in povečane nestanovitnosti cen, ki jih še zaostrujejo geopolitične napetosti, ki vplivajo na svetovne trge nafte in plina. Izkušnje iz energetske krize v obdobju 2022–2023 so pokazale, da splošni ukrepi, ki niso ciljno usmerjeni, povzročajo velike fiskalne stroške ter so socialno in gospodarsko neučinkoviti. Madžarska je od izbruha vojne na Bližnjem vzhodu februarja 2026 sprejela ukrepe fiskalne politike za ublažitev učinka visokih cen energije na gospodinjstva in podjetja ([16]), in sicer neciljno znižanje trošarin za dizelsko gorivo in bencin v višini 19 HUF na liter z iztekom veljavnosti 1. maja 2026. Glede na pomladansko napoved Komisije 2026 naj bi v letu 2026 fiskalni stroški tega ukrepa znašali manj kot 0,1 % BDP. ([17]) Če bi ta ukrep veljal do konca leta 2026, bi po ocenah Komisije njegovi fiskalni stroški v letu 2026 znašali 0,1 % BDP.

(16) Glede na izračune Komisije so očiščeni odhodki na Madžarskem v letu 2025 zrasli za 8,1 %, v letih 2024 in 2025 pa skupno za 11,2 %. Rast očiščenih odhodkov v letu 2025 je nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni pomeni odstopanje v višini 1,5 % BDP. Ob upoštevanju let 2024 in 2025 skupaj je tudi kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar pomeni odstopanje v višini 0,8 % BDP v kumulativnem smislu. Vendar je odstopanje ob upoštevanju povečanja odhodkov za obrambo v mejah prožnosti nacionalne odstopne klavzule.

([12]) Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Cilj te naravnanosti je oceniti gospodarsko spodbudo, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije.

([13]) Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2026.

([14]) Eurostat, javnofinančni odhodki po klasifikaciji izdatkov države po funkcijah (COFOG).

([15]) Natova opredelitev odhodkov za obrambo se razlikuje od opredelitve COFOG. Poleg tega bi lahko prišlo do razlik zaradi časa evidentiranja izdatkov, zlasti kar zadeva vojaško opremo, saj Nato pri poročanju ne upošteva pravil nacionalnih računov za čas evidentiranja.

([16]) To odraža stanje na presečni datum pomladanske napovedi Komisije 2026 (4. maj 2026).

([17]) Po presečnem datumu pomladanske napovedi Komisije 2026 je bil ukrep podaljšan za nedoločen čas.

(17) Glede na izračune Komisije naj bi očiščeni odhodki na Madžarskem v letu 2026 zrasli za 9,7 %, v letih 2024, 2025 in 2026 pa skupno za 22,0 %. Rast očiščenih odhodkov naj bi bila v letu 2026 nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar na letni ravni pomeni odstopanje v višini 2,3 % BDP. Ob upoštevanju let 2024, 2025 in 2026 skupaj naj bi bila tudi predvidena kumulativna stopnja rasti očiščenih odhodkov nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti, kar ustreza odstopanju v višini 3,0 % BDP v kumulativnem smislu. Ob upoštevanju prožnosti za višje odhodke za obrambo, omogočene z nacionalno odstopno klavzulo, ter ob upoštevanju let 2024, 2025 in 2026 skupaj predvideno kumulativno odstopanje očiščenih odhodkov znaša 1,9 % BDP.

(18) Nekatere prakse izkrivljajo delovanje finančnega in maloprodajnega trga, kar lahko tudi omeji učinkovitost denarne politike. Medtem ko so bile omejitve obrestnih mer za bančne vloge in posojila podjetjem leta 2024 postopno odpravljene, je vlada ohranila obrestno mero za hipotekarna posojila prebivalstvu zamrznjeno na ravni iz oktobra 2021. Za povečanje domačega povpraševanja se množično uporabljajo široko usmerjena subvencionirana posojila za gospodinjstva in podjetja. V primerjavi z ravnmi pred pandemijo COVID19 delež subvencioniranih posojil ostaja visok, kar povzroča neoptimalne dodelitve kapitala s financiranjem projektov z nizkimi donosi in omejeno povečanje produktivnosti. Vlada je leta 2025 omejila razliko med maloprodajno nakupno ceno in prodajno ceno širokega nabora živilskih proizvodov in netrajnih industrijskih izdelkov. Poleg tega so bile marca 2026 omejene tudi cene motornega goriva.

(19) Nacionalni fiskalni okvir ponuja le omejene spodbude za fiskalno vzdržnost. „Stanje nevarnosti“, ki je veljalo od leta 2020 do 14. maja 2026, je odpravilo zahtevo po objavi večletnega proračunskega načrta, kar je omejevalo zmožnost fiskalnega okvira, da zagotovi srednjeročno usmeritev in odgovornost. Praksa zgodnjega sprejemanja proračuna in pogostih revizij zmanjšuje verodostojnost ciljev. Pravilo glede nacionalnega dolga, v skladu s katerim mora vlada zagotoviti, da se delež javnega dolga vsako leto zmanjša, v letih 2024 in 2025 ni bilo izpolnjeno, v ugodnih časih pa ima običajno prociklični učinek, ki povečuje neravnovesja. Mandat in operativne zmogljivosti madžarskega fiskalnega sveta so še vedno omejeni. Poleg tega strukture upravljanja javnih skladov, ki jih je ustanovila vlada, kot so skladi javnega interesa, slabijo proračunski nadzor, saj se zdi, da delujejo brez učinkovitih nadzornih mehanizmov. Čeprav je Madžarska v obdobju 2023–2024 izvedla preglede porabe, rezultati niso bili objavljeni niti upoštevani pri proračunskem načrtovanju.

(20) Madžarska se zaradi staranja prebivalstva sooča z enim največjih povečanj odhodkov za pokojnine kot deleža BDP v EU med letoma 2025 in 2070 (4,1 odstotne točke). Pričakuje se, da bo to negativno vplivalo na dolgoročno vzdržnost javnih financ. Glede na analizo vzdržnosti dolga, ki jo je opravila Komisija, so tveganja Madžarske za fiskalno vzdržnost na splošno visoka tako srednje- kot dolgoročno. Poleg tega sta postopno zmanjševanje ustreznosti pokojnin za osebe z nizkimi dohodki in povečanje odhodkov za pokojnine za posameznike z visokimi dohodki povečala neenakosti med upokojenci. Uveden je bil tudi 14. pokojninski prejemek, ki naj bi zvišal povprečne ravni pokojnin, vendar ni ciljno usmerjen ter bo dodatno vplival na neenakosti in povečal napovedane pritiske na porabo, ki vplivajo na dolgoročno fiskalno vzdržnost.

(21) Sistematično, smiselno in pravočasno vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov je še vedno bistvenega pomena, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje instrumentov Unije za financiranje, pa tudi v okviru evropskega semestra.

(22) Pri izvajanju programov kohezijske politike, ki vključuje podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod (SPP), Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Kohezijskega sklada, Madžarska ostaja pod povprečjem EU, kar zadeva izbiro projektov in plačila. Pomembno je okrepiti in pospešiti prizadevanja za zagotovitev hitrega izvajanja naložb, hkrati pa čim bolj povečati njihov učinek na terenu. Madžarska že sprejema ukrepe v okviru svojih programov kohezijske politike za povečanje konkurenčnosti in rasti. Vendar se Madžarska še naprej sooča z izzivi, vključno s tistimi, ki so povezani s pomanjkljivostmi v sistemu upravljanja in nadzora, preveč zapletenimi in omejevalnimi postopki javnega naročanja ter nizko stopnjo uporabe shem financiranja, ki ni povezano s stroški, v okviru ESRR. Nadaljnje težave so pomanjkanje predvidljivega načrtovanja in usklajevanja razpisov v več programih in zrelih naborov projektov, šibki mehanizmi teritorialnega sodelovanja in partnerstva, nezadostna strokovna in finančna zmogljivost na podnacionalni ravni, omejena uporaba ocen ter odvečne upravne in pravne ureditve, kot so pravila, ki urejajo javne naložbe (zakon LXIX iz leta 2023), ali sistem naložb velikega pomena za nacionalno gospodarstvo. Madžarska bi lahko tudi zagotovila trajnost ključnih projektov javne politike, ki jih podpira ESS+, tudi z vključevanjem politike. Hkrati mora pospešiti izvajanje Sklada za pravični prehod (SPP), saj morajo biti sredstva izplačana do konca leta 2026. Bistveno je zagotoviti, da se nove naložbe, ki jih je Madžarska opredelila v svojem vmesnem pregledu skladov kohezijske politike, zlasti tiste, povezane s petimi prednostnimi nalogami, opredeljenimi v uredbi o vmesnem pregledu ([18]), izvedejo hitro in učinkovito.

(23) Vzhodne obmejne regije Madžarske se soočajo z dodatnimi izzivi, ki ovirajo njihove možnosti za gospodarski in socialni razvoj, saj se obstoječi strukturni izzivi zaostrujejo. Vpliv vojne agresije Rusije proti Ukrajini povečuje varnostne pritiske, ovira čezmejne gospodarske aktivnosti in zmanjšuje privlačnost za naložbe.

(24) Madžarska se sooča z več izzivi, povezanimi s poslovnim okoljem, kakovostjo zakonodaje, javnim naročanjem, protikorupcijskim okvirom, dostopom do financiranja, inovacijami, obdavčitvijo, odvisnostjo od ruskih fosilnih goriv, subvencijami za fosilna goriva, uravnoteženjem električnega omrežja, upravljanjem voda, krožnim gospodarstvom, prometom, izobraževanjem, ravnmi spretnosti in vključevanjem prikrajšanih skupin na trg dela, socialno pomočjo, socialnim dialogom, zdravstvenim varstvom in stanovanji.

(25) Šibko poslovno okolje močno ovira rast produktivnosti. Glede na kazalnike konkurenčnosti je bila Madžarska leta 2025 med najslabšimi državami v EU. Poslovna dinamika je nizka, saj strogi predpisi zavirajo ustanavljanje podjetij. Zaradi velike razširjenosti subvencijskih shem manj produktivna podjetja ostajajo na trgu. Regulacija proizvodnih trgov je ena najstrožjih med državami članicami EU v okviru OECD, zlasti v podkategorijah o izkrivljanju, ki ga povzroča vpletenost države. Neenako obravnavanje podjetij omejuje konkurenco. Tržna struktura je koncentrirana in na določenih trgih tekmuje le nekaj podjetij. Več storitev je zaupanih podjetjem v državni lasti ali zasebnim podjetjem, ki delujejo brez konkurence. Zlasti maloprodajni sektor deluje v nestabilnem poslovnem okolju. Na trgovce na drobno vplivajo tudi upravni posegi, kot so zgornje meje maloprodajnih cen, omejitve prodajnih marž, prepoved prodaje živil 48 ur pred iztekom roka uporabnosti in obvezno spletno poročanje o cenah. Ukrepi politike in visoki davki zmanjšujejo konkurenčnost trgovcev na drobno. Država je dejavna na področju poslovnih transakcij in izriva zasebne akterje z nakupom ali omogočanjem nakupa več velikih podjetij. Z različnimi posegi države se zlasti tuje lastnike prisili k prodaji njihovih podjetij, s čimer se spodbuja ustvarjanje javnih ali z državo povezanih vodilnih podjetij v državi. Podjetja so prisiljena poslovati z izgubo zaradi dodatnega rudarskega davka, davka na kvote CO2, zgornje meje cenovne marže v maloprodaji in izvoznih omejitev za gradbene materiale. Ti ukrepi niso skladni s pravili enotnega trga. Podjetja se vse pogosteje soočajo s težavami zaradi zamud pri plačilih. Plačilne vrzeli med podjetji in javnim sektorjem se povečujejo in so nad povprečjem EU. Vse večja prisotnost skladov zasebnega kapitala prinaša nove izzive. To strukturo podjetja uporabljajo zlasti posamezniki, ki so povezani z vlado, saj zagotavlja anonimnost. Število in obseg skladov zasebnega kapitala sta se v zadnjih letih znatno povečala. Skladi zasebnega kapitala vse pogosteje vlagajo v podjetja, ki pridobivajo javna naročila in koncesije visoke vrednosti, ter so močno prisotni v poslovnih transakcijah z državo. Šibko poslovno okolje je prispevalo k zmanjšanju konkurenčnosti in ovira naložbe ter na koncu vodi do višje inflacije in počasnega gospodarskega okrevanja, kot je razvidno iz poglobljenega pregleda Madžarske v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji.

([18]) Uredba (EU) 2025/1914 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. septembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/1058 in (EU) 2021/1056 glede posebnih ukrepov za obravnavanje strateških izzivov v okviru vmesnega pregleda.

(26) Podjetja se še naprej soočajo z zelo nestabilnim in nepredvidljivim regulativnim okoljem, za katerega so značilne pogoste spremembe, obsežna uporaba nujnih ukrepov in omejen čas za pripravo na gospodarsko pomembne regulativne spremembe. Stalno zanašanje na ureditev, ki temelji na odlokih, v okviru ureditve za izredne razmere omejuje parlamentarni nadzor ter prispeva k negotovosti glede skladnosti in povečanemu regulativnemu tveganju za podjetja. Vključevanje deležnikov in uporaba orodij za boljše pravno urejanje sta v praksi še vedno omejena. Sodelovanje deležnikov pri razvoju primarne zakonodaje med letoma 2021 in 2014 je bilo med najnižjimi v EU. Posvetovanje ni potrebno v zgodnjih fazah oblikovanja pravil, naknadno ocenjevanje pa se, čeprav je zakonsko predpisano, ne izvaja sistematično. Pomembne osnutke zakonov še naprej vlagajo posamezni poslanci, zaradi česar so uradno izvzeti iz standardnih zahtev glede posvetovanja in ocene učinka. Neodvisni nadzorni organ, ki bi bil pristojen za zagotavljanje kakovosti analize regulativnega učinka ali obsežnosti posvetovanja z deležniki, ne obstaja. Tudi če se posvetovanje izvede, prispevek deležnikov ne vodi nujno do vsebinskih prilagoditev.

(27) Trg javnih naročil je še vedno izpostavljen protikonkurenčnim praksam in tveganjem korupcije. Število odločitev o reviziji javnih naročil glede na javne razpise je med najvišjimi v EU. Po mnenju podjetij je neodvisnost arbitražnega odbora za javna naročila še vedno nizka. Strukturni dejavniki še naprej ovirajo učinkovito konkurenco v postopkih javnega naročanja, zlasti v sektorjih infrastrukture, obrambe in centraliziranega javnega naročanja. Visoka koncentracija na trgu, tudi med podjetji z enako lastniško strukturo, je še vedno zaskrbljujoča. Precej verjetneje je, da bodo javna naročila dobila podjetja, povezana z gospodarskimi subjekti, ki imajo politične povezave, kar velja tudi za razpise, ki jih financira EU. Obsežna uporaba okvirnih sporazumov lahko dodatno omeji konkurenco z vezanostjo na nekatera podjetja in okrepitvijo koncentracije na trgu, pri čemer je preglednost v drugi fazi postopkov oddaje naročila omejena. Čeprav je preglednost sistema javnega naročanja na splošno dobra, v praksi še vedno obstajajo pomisleki glede pomanjkanja preglednosti nekaterih podatkov o javnih naročilih in uporabe pravil o nasprotju interesov.

(27) Korupcija še vedno vzbuja zaskrbljenost zaradi trdovratnih sistemskih pomanjkljivosti protikorupcijskega okvira. Razširjenost korupcije ostaja zelo visoka in se še vedno vse bolj dojema kot ovira za podjetja. Čeprav so bili sprejeti nekateri ukrepi za odpravo korupcije na splošno, korupcija na visoki ravni ostaja težava, protikorupcijski okvir pa je treba dodatno okrepiti. Sistem prijave premoženjskega stanja še vedno ne izpolnjuje svoje vloge, pravila o nasprotju interesov ostajajo razdrobljena, njihov nadzor pa ni dovolj učinkovit. Podobno so omejitve po prenehanju zaposlitve, ki se uporabljajo za visoke vladne uradnike, neustrezne in se ne izvršujejo učinkovito. Širjenje novih vrst struktur za upravljanje javnega denarja, zlasti fundacij za upravljanje premoženja v javnem interesu in skladov zasebnega kapitala, ni dovolj pregledno in predstavlja tveganje korupcije. To je povezano z vse večjimi omejitvami dostopa do javnih informacij in vse nižjo ravnjo svobode medijev, kar omejuje tudi neodvisen javni nadzor in kontrolo nad vlado ter prispeva k splošnemu zmanjšanju učinkovitosti protikorupcijskega okvira.

(28) Kapitalski trgi kot kanali za financiranje zagonskih podjetij ter zelo inovativnih malih in srednjih podjetij so na Madžarskem premalo razviti. Vladne politike, zlasti z obdavčitvijo, preusmerjajo prihranke v državne obveznice in stanovanja namesto na kapitalske trge, ki bi financirali produktivne naložbe. Nedavni ukrepi politike, kot so neobdavčene dolgoročne obveznice za male vlagatelje, davek na finančne transakcije z vrednostnimi papirji, velika prisotnost subvencijskih shem za MSP in davčne spodbude za stanovanjske naložbe, pomenijo dodatno oviro za razvoj kapitalskih trgov.

(29) Javni izdatki za raziskave in razvoj, tudi na univerzah, so med najnižjimi v EU, kar zavira znanstveno odličnost. Stalna reorganizacija javnega raziskovalnega sektorja in nejasni mehanizmi ocenjevanja raziskovalnih inštitutov prispevajo k negotovim delovnim pogojem za raziskovalce. Povezave med znanostjo in podjetji so še vedno premalo izkoriščene, inovacijske dejavnosti pa so še naprej skoncentrirane v majhni skupini podjetij v tuji lasti, kar omejuje razvoj širše domače inovacijske baze, zlasti MSP. Zaradi velikega upravnega bremena in ne vedno jasnih pravil o upravičenosti glede odhodkov za inovacije le nekaj podjetij, večinoma velikih, izkorišča različne subvencije. Regije imajo težave pri vzpostavljanju strateških okvirov za raziskave in razvoj ter inovacije za učinkovito spodbujanje regionalne konkurenčnosti ob upoštevanju posebnih potreb regije in njenih konkurenčnih prednosti.

(30) Zaradi velikega števila davčnih oprostitev, davčnih spodbud in sektorskih davkov je davčni sistem zapleten. Vse pogostejša uporaba sektorskih davkov nesorazmerno vpliva na večja podjetja, ki so pogosto v tuji lasti. Prihodki od sektorskih davkov predstavljajo več kot 2 % BDP. Med najbolj prizadetimi sektorji so bančništvo, energetika, trgovina na drobno, gradbeni materiali, zavarovalništvo in telekomunikacije. Veliko število majhnih davkov zvišuje stroške izpolnjevanja obveznosti, zlasti za manjša podjetja. Davčna obremenitev dela se je zmanjšala, a ostaja visoka za osebe z nizkimi dohodki. Madžarska se zanaša na davke na potrošnjo, ki sami po sebi bolj obremenjujejo osebe z nizkimi dohodki.

(31) Madžarska je ostala močno odvisna od ruskih virov energije, ukrepi za diverzifikacijo pa so prinesli zanemarljive rezultate. Delež uvoza iz Rusije se je leta 2025 pri nafti povečal na več kot 90 %, kar zadeva plin, pa je Madžarska uvozila količine ruskega plina, ki so precej presegale njeno dolgoročno pogodbo v višini 4,5 milijarde kubičnih metrov. Navkljub ukrepom, sprejetim za diverzifikacijo oskrbe z jedrskim gorivom v prihodnosti, bo Madžarska vsaj do leta 2028 še naprej odvisna od ruskega jedrskega goriva za svoje obstoječe reaktorje. Pomembno je tudi, da Madžarska razvije celovit nacionalni načrt z jasnimi časovnimi okviri in regulativnimi ukrepi za popolno odpravo svoje odvisnosti od ruskega jedrskega goriva. Uvoz energije je še vedno visok, zaradi česar je zunanji saldo občutljiv na zvišanje cen energije, kar je izziv, opredeljen v postopku v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji.

(32) Madžarska beleži znatne subvencije za fosilna goriva, pri čemer pred letom 2030 ni načrtovana njihova postopna ukinitev. Zlasti subvencije za fosilna goriva, ki ne rešujejo energetske revščine na ciljno usmerjen način niti ne odpravljajo resničnih pomislekov glede energetske varnosti, ovirajo elektrifikacijo in niso ključne za industrijsko konkurenčnost, zato bi se lahko štelo, da je njihova postopna ukinitev prednostna naloga. Na Madžarskem so subvencije za fosilna goriva, kot so program za znižanje stroškov komunalnih storitev, znižanje davka na dodano vrednost za daljinsko ogrevanje z zemeljskim plinom in vračilo trošarin za uporabo dizelskega goriva v kmetijstvu, ekonomsko neučinkovite, ohranjajo odvisnost od fosilnih goriv in ne spodbujajo elektrifikacije. Cilje teh subvencij za fosilna goriva je mogoče doseči z alternativnimi oblikami podpore, ki ne ustvarjajo škodljivih okoljskih zunanjih učinkov.

(33) Madžarska se še naprej sooča z velikim porastom cen v času največjega povpraševanja zaradi omejene prožnosti brez fosilnih goriv in stalne odvisnosti od fosilnih goriv za obrobno proizvodnjo električne energije. Zato je pospešitev uvajanja obnovljivih virov energije, zlasti vetrne energije, ključnega pomena. Vendar je omrežje še vedno pod pritiskom in potrebuje znatne naložbe, saj uvajanje obnovljivih virov energije upočasnjujejo tudi čakalne vrste za priključitev. Madžarska še ni začela uporabljati platform PICASSO in MARI, kar omejuje njeno zmožnost, da se v celoti vključi v notranji trg električne energije in izkoristi čezmejne mehanizme izravnave. Prilagajanje odjema ovirajo omejen dostop gospodinjstev do dinamičnega oblikovanja cen, zgornje meje cen energije za gospodinjstva, počasno uvajanje pametnih števcev ter obrobna vloga agregatorjev in energetskih skupnosti. Zaradi nizke konkurence med dobavitelji, obremenjujočih predpisov in davkov v sektorju ter visokih pristojbin za prenos omrežja so cene električne energije za podjetja ostale precej nad povprečjem EU, kar ovira konkurenčnost.

(34) Madžarska se sooča z znatnimi podnebnimi tveganji, zaradi katerih so potrebni ukrepi za izboljšanje odpornosti proti podnebnim spremembam s posodobitvijo povezane strategije in akcijskega načrta za prilagajanje, vzpostavitvijo sistema spremljanja in ocenjevanja ter zagotavljanjem ustreznega financiranja prilagoditvenih ukrepov, tudi glede na neenakomerno ranljivost regij zaradi podnebnih sprememb. Pomanjkanje vode je še posebej veliko podnebno tveganje, kot je razvidno iz suš v zadnjih letih, ki so povzročile znatne izgube v kmetijskem sektorju. Nezadostna zelena infrastruktura ogroža splošno odpornost Madžarske v zvezi z vodo, še zlasti njeno naravno zmogljivost za zadrževanje vode. Poleg tega vrzel v zelenih spretnosti na ravni politike in izvajanja ovira uspešno izvajanje praks trajnostnega gospodarjenja z vodnimi viri. Kakovost vode je velik problem zaradi onesnaževanja iz kmetijstva, industrije in naselij, stanje pa še poslabšujejo nezadostne naložbe v oskrbo z vodo.

(35) Prehod Madžarske na krožno gospodarstvo ne napreduje, njena produktivnost virov pa je precej pod povprečjem EU. Ker ni dovolj poudarka na ponovni uporabi, popravilu in recikliranju, odlaganje na odlagališčih leta 2024 predstavlja 53 % komunalnih odpadkov, kar je več kot dvakratnik povprečja EU (22 % leta 2023). Omejeno dodeljevanje virov, majhna konkurenca ter nezadostne zmogljivosti za spremljanje in obdelavo v sektorju ravnanja z odpadki so privedli do razmeroma nizkih stopenj recikliranja in prevelikega zanašanja na odlaganje odpadkov na odlagališčih.

(36) Razogljičenje prometa na Madžarskem ostaja velik izziv, saj sektor znatno prispeva k visokim ravnem emisij in trdovratnim težavam s kakovostjo zraka. Promet je drugi največji porabnik končne energije in predstavlja 26 % celotne porabe energije v državi. Madžarska zaostaja pri kakovosti železniškega omrežja, vključno z odpornostjo proti podnebnim spremembam, delež notranjega železniškega tovornega prometa pa se je zmanjšal, namesto da bi se povečal, kar spodkopava prizadevanja za prehod s cestnega prometa na druge oblike prevoza. V cestnem prometu predpisana električna polnilna infrastruktura zaostaja za cilji za leto 2030 za avtomobile in tovornjake, polnilne infrastrukture pa večinoma ni. Nezadostno financiranje in načrtovanje celovite infrastrukture javnega prevoza ovirata razvoj manj razvitih in obrobnih območij ter enak dostop do kakovostnih storitev javnega prevoza.

(37) Glede na ključno vlogo človeškega kapitala pri krepitvi konkurenčnosti in strateške avtonomije Unije je Svet leta 2026 priporočil, naj države članice sprejmejo ukrepe za nujno reševanje strukturnih izzivov, povezanih s človeškim kapitalom, na področju spretnosti, izobraževanja in usposabljanja, ki ovirajo konkurenčnost. Specifična priporočila za Madžarsko za leto 2026 lahko prispevajo k izvajanju priporočila Sveta o človeškem kapitalu v Uniji.

(38) Velike neenakosti pri rezultatih izobraževanja omejujejo konkurenčnost in inovacijski potencial Madžarske. Socialno-ekonomsko ozadje je še vedno močan pokazatelj osnovnih spretnosti, zgodnjega opuščanja šolanja in dosežene izobrazbe, pri čemer so še posebej prizadeti otroci nizko usposobljenih staršev, Romi in osebe s posebnimi izobraževalnimi potrebami ali invalidnostmi. Segregacija v izobraževanju krepi te neenakosti z zgodnjim usmerjanjem in več vrstami šol, pri čemer so Romi izpostavljeni najvišjim stopnjam segregacije. Obstoječi ukrepi ne zadostujejo za zagotovitev polne udeležbe prikrajšanih skupin v kakovostnem rednem izobraževanju. Programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja namenjajo premalo časa osnovnim spretnostim, ki so bistvene za nadaljnje učenje in prilagajanje prehodom na trgu dela. Pomanjkanje prepustnih poti poklicnega izobraževanja in usposabljanja ovira tudi napredovanje v nadaljnje izobraževanje. Omejena institucionalna avtonomija šol ovira pedagoške inovacije in učinkovito rabo virov, privlačnost učiteljskega poklica pa ostaja majhna. Medtem ko so se plače učiteljev v zadnjem času zvišale, je motivacija učiteljev, da ostanejo v tem poklicu, ogrožena zaradi velike delovne obremenitve in pomanjkanja sistemske podpore za učitelje začetnike. Kljub ekonomskemu povpraševanju po delovni sili s terciarno izobrazbo je sistem podpore študentom pri izboljšanju dostopa mladih do terciarnega študija neučinkovit, zlasti tistih iz prikrajšanih okolij. Število javno financiranih študijskih mest se je sicer povečalo, vendar njihova rast ne sovpada v celoti z vse večjim številom prijav za visokošolsko izobraževanje. Vpis v programe na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ostaja pod povprečjem EU, kar omejuje inovacijski potencial Madžarske v ključnih strateških sektorjih.

(39) Stopnja zaposlenosti ostaja visoka, vendar je dostop do delovnih mest neenakomeren. Osebe z nizko izobrazbo, Romi, invalidi in mladi se soočajo s težavami pri iskanju in ohranjanju stabilne zaposlitve, poleg tega pa obstajajo velike regionalne razlike v rezultatih na trgu dela. Kljub razmeroma nizki stopnji brezposelnosti dolgotrajna brezposelnost narašča, pri čemer vsaka tretja registrirana brezposelna oseba ostane brezposelna 12 mesecev ali več. Razdrobljen institucionalni okvir ovira učinkovito usklajevanje ukrepov za odpravljanje dolgotrajne brezposelnosti in omejuje ustrezno podporo tistim, ki jo najbolj potrebujejo. Prikrajšane skupine nimajo dostopa do učinkovitih ukrepov preusposabljanja in izpopolnjevanja, tudi za osnovne in digitalne spretnosti, ter celovite ciljno usmerjene podpore na področju duševnega, socialnega in zdravstvenega varstva ter iskanja zaposlitve. Javni zavod za zaposlovanje nima dovolj osebja in zmogljivosti za dosledno zagotavljanje kakovostnega usposabljanja in poklicnega svetovanja brezposelnim, manjka pa tudi redno spremljanje in ocenjevanje storitev. Trajnostno nacionalno financiranje javnega zavoda za zaposlovanje je ključnega pomena, pri čemer je treba dati prednost ukrepom, usmerjenim v dolgoročno zaposljivost. Javni zavod za zaposlovanje ima dodatni potencial za usklajevanje različnih organov, pristojnih za aktivne politike trga dela, napovedovanje potreb po znanjih in spretnostih ter zasnovo usposabljanja na nacionalni ravni in ravni okrožja.

(40) Učinkovitost socialnega dialoga in vključenost socialnih partnerjev v oblikovanje politik ostajata omejeni, zlasti v javnem sektorju. Obstaja pravni okvir za tristranski forum zasebnega sektorja, ki sodeluje pri določanju minimalne plače, ustanovljene pa so bile tudi nekatere delovne skupine za ključne teme. Kljub temu bi bilo mogoče izboljšati preglednost njegovih delovnih metod in rezultatov, kar bi bilo treba uporabiti za učinkovito sodelovanje med vlado, delodajalci in sindikati. Pokritost s kolektivnimi pogajanji in gostota sindikatov sta med najnižjimi v EU. Kolektivna pogajanja v zdravstvu in javni upravi so prepovedana, ovirajo pa jih nedavne spremembe statusa nekaterih delavcev v javnem sektorju. Obstajajo možnosti za nadaljnjo podporo socialnim partnerjem za krepitev zmogljivosti, reformo delovnega prava za izboljšanje učinkovitosti socialnega dialoga in ukrepe za podporo pravicam delavcev v javnem sektorju.

(41) Napredek pri zmanjševanju revščine in socialne izključenosti je neenakomeren, pri čemer se neenakosti po državi povečujejo. Stopnja resne materialne in socialne prikrajšanosti se je izboljšala, vendar je še vedno med najvišjimi v EU. Še posebej ranljivi so otroci, Romi, invalidi in osebe z nizko stopnjo izobrazbe. Leta 2025 je revščina ali socialna izključenost ogrožala več kot tri četrtine otrok z nizko izobraženimi starši. Zaradi vse večje revščine več otrok vstopa v državne službe za zaščito otrok, število rejniških družin pa je nezadostno in upada. Socialni transferji ter sistem davkov in socialnih prejemkov niso učinkoviti pri zmanjševanju revščine in dohodkovne neenakosti. Ustreznost socialnovarstvenega prejemka na podlagi minimalnega dohodka je med najnižjimi v EU, prejemek pa se periodično ne prilagaja. Indeksacija minimalnega dohodka in socialnih prejemkov na življenjske stroške ter ciljno usmerjeni podporni ukrepi bi lahko prispevali k reševanju ljudi iz revščine. Omejitev nadomestil za brezposelnost na tri mesece omejuje razvoj spretnosti ali iskanje ustrezne in stabilne zaposlitve, kar povečuje tveganje revščine med iskalci zaposlitve. Ranljive skupine, zlasti na podeželju, se soočajo z izzivi pri dostopu do osnovnih in socialnih storitev, kot so otroško varstvo, šole, zdravstveno varstvo ter socialne storitve in storitve dolgotrajne oskrbe, čemur vsaj delno botrujejo finančne omejitve in zmanjšana fiskalna avtonomija občin. Stanovanjska in izobraževalna segregacija Romov je še vedno visoka, nedavni odloki o „zaščiti lokalne identitete“ pa bi lahko pomenili dodatno marginalizacijo. Program, ki ga financira EU in je namenjen 300 najbolj prikrajšanim občinam, je pozitivna pobuda, vendar so potrebna večja prizadevanja za trajnostne naložbe v osnovne (digitalne, prometne, vodne in energetske) in socialne (zdravstvene, izobraževalne in varstvene) storitve, vključno s storitvami, namenjenimi otrokom.

(42) Pričakovana življenjska doba je ena najnižjih, umrljivost, ki jo je mogoče preprečiti in zdraviti, pa je na Madžarskem med najvišjimi v EU. Trdovratno pomanjkanje osebja, nizki izdatki za zdravstvo, neučinkovito dodeljevanje virov in regionalne razlike ovirajo enak dostop do zdravstvenih storitev. Zdravstveni poklici, vključno z zdravniki, medicinskimi sestrami in drugimi zdravstvenimi delavci, so med mladimi manj privlačni. Zaposlovanje, zadržanje in geografska porazdelitev osebja so izziv. Preventiva in primarno zdravstveno varstvo nista dovolj razvita in prejemata nizka javna sredstva, kar vpliva na zdravje in produktivnost prebivalstva. Zdravo in neodvisno življenje starejših, zlasti na podeželju, je vse težje zaradi premalo razvitih storitev na domu in v skupnosti. Visoki samoplačniški stroški omejujejo dostop ranljivih skupin, pomanjkanje osebja pa breme oskrbe prenaša na zdravstvene sisteme in družine, kar zmanjšuje kakovost oskrbe in udeležbo žensk na trgu dela.

(43) Madžarska gospodinjstva morajo prihraniti več kot 15 let dohodka za nakup 100 kvadratnih metrov stanovanja, kar je eno najvišjih razmerij v EU in skoraj dvakratnik povprečja EU. Cene stanovanjskih nepremičnin so rasle hitreje kot v kateri koli drugi državi EU, močno pa so se zvišale tudi najemnine, ki so presegle rast plač v zadnjem desetletju. Naraščajoči stanovanjski stroški pomenijo večji pritisk na dohodek gospodinjstev, zlasti za tiste, ki jim grozi revščina ali socialna izključenost, in najemnike. Zaradi finančnih težav družin je v začasno nastanitev nastanjenih več otrok, brezdomstvo pa se je povečalo. Hkrati se fond socialnih stanovanj v občinah, ki je že tako omejen, še naprej zmanjšuje, za skupine z nizkimi dohodki pa ni ciljno usmerjenih ukrepov stanovanjske podpore, ki bi temeljili na oceni materialnega položaja, vključno z najemnino. Ker ni učinkovitih politik socialne kohezije v mestih in na podeželju, stanovanjska segregacija ostaja težava. Velikodušne in neusmerjene subvencije za stanovanja ter omejena ponudba stanovanj so prispevale k zvišanju cen stanovanj, s čimer se je zmanjšala cenovna dostopnost, kar je izziv, ugotovljen v okviru postopka v zvezi z makroekonomskimi neravnotežji.

(44) Ob upoštevanju poglobljenega pregleda Komisije in njenih ugotovitev o obstoju neravnotežij so priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 izražena v priporočilih 1, 2, 3, 4 in 6. Politike iz priporočil 1, 2, 3 in 4 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih z javnimi financami. Politike iz priporočil 3 in 4 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih s stroškovno konkurenčnostjo. Politike iz priporočila 6 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih s stanovanji –

PRIPOROČA, da Madžarska v letih 2026 in 2027 ukrepa tako, da:

1. sprejme ukrepe za nadzor očiščenih odhodkov, tako da bo upoštevana korektivna pot, ki jo je Svet priporočil 18. februarja 2025, glede na znatno odstopanje, ki ga Komisija napoveduje za leto 2026 glede priporočene zgornje meje očiščenih odhodkov, hkrati pa uporabi prožnost na podlagi nacionalne odstopne klavzule, ki jo je aktiviral Svet; okrepi skupne odhodke za obrambo in varnostne odhodke ter pripravljenost, hkrati pa zagotovi vzdržnost dolga in učinkovito porabo ter postopno prilagodi proračun, da se ohranijo strukturno višji odhodki za obrambo; zagotovi, da so ukrepi, sprejeti za ublažitev učinka zvišanja cen energije, začasni, namenjeni zaščiti ranljivih gospodinjstev ali upoštevanju potreb energetsko intenzivnih podjetij, da ohranijo spodbude za prihranke energije in da so njihovi fiskalni stroški v skladu z zavezami iz fiskalnega okvira EU; si prizadeva za učinkovito usklajevanje in jasno razmejitev makroekonomskih politik, da zagotovi fiskalno in zunanjo vzdržnost; postopoma odpravi omejitve cen in obresti, da se zmanjšajo učinki izkrivljanja in olajša nemotena transmisija denarne politike; okrepi srednjeročni proračunski okvir; izboljša dolgoročno vzdržnost pokojninskega sistema in hkrati ohrani njegovo ustreznost;

2. zagotovi kontinuiteto reform in naložb, ki se izvajajo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost; pospeši znatna prizadevanja za izvajanje programov kohezijske politike, pri čemer se po potrebi opre na prerazporeditev v strateške prednostne naloge in prožnosti, dogovorjene v okviru vmesnega pregleda okvira kohezijske politike; obravnava edinstvene socialno-ekonomske in varnostne izzive ter izzive na področju civilne pripravljenosti, ki vplivajo na regije na zunanji vzhodni meji EU, vključno s potrebo po naložbah v infrastrukturo za dvojno rabo.

3. izboljša regulativni okvir in okrepi konkurenco na proizvodnih trgih in pri storitvah, zlasti v maloprodaji, v skladu z načeli enotnega trga in pravne države; izboljša kakovost in preglednost postopka odločanja, tudi z učinkovitim sodelovanjem z deležniki in rednimi ocenami učinka; okrepi protikorupcijski okvir, tudi z izboljšanjem prizadevanj tožilstva in dostopa do javnih informacij; odpravi prakse, ki omejujejo konkurenco pri javnem naročanju; spodbuja razvoj kapitalskih trgov s povečanjem davčnih in regulativnih spodbud; okrepi inovacijski okvir za javni sektor in podjetja s povečanjem predvidljivosti javne porabe za raziskave in razvoj ter z boljšim usmerjanjem obstoječih ukrepov v MSP, pri čemer upošteva tudi regionalne konkurenčne prednosti in potrebe; poenostavi davčni sistem, tudi s postopno odpravo izkrivljajočih davkov, naloženih določenim sektorjem, in povečanjem njegove pravičnosti;

4. pospeši diverzifikacijo oskrbe z energijo, da se postopno odpravi odvisnost od ruskih virov, in sprejme konkretne ukrepe za postopno odpravo subvencij za fosilna goriva, zlasti tistih, ki so povezane s trošarinami za dizelsko gorivo, in tistih, ki ovirajo elektrifikacijo v stanovanjskem sektorju; izboljša prožnost in konkurenco v sektorju električne energije s krepitvijo izravnalnega trga, prilagajanja odjema in omrežne infrastrukture ter s povečanjem uporabe obnovljivih virov energije; izboljša odpornost proti podnebnim spremembam in odpornost v zvezi z vodo, tudi z naravnim zadrževanjem vode in odpravljanjem vrzeli v zelenih spretnostih, ter izboljša krožnost, zlasti s krepitvijo zmogljivosti za obdelavo odpadkov; spodbuja čisti promet, tudi s pospeševanjem naložb v elektrifikacijo in cenovno dostopen javni prevoz;

5. izboljša rezultate izobraževanja in delež prebivalstva s terciarno izobrazbo ter poveča udeležbo prikrajšanih skupin v kakovostnem rednem izobraževanju z nadaljnjim povečanjem privlačnosti učiteljskega poklica;

6. poveča dostop do učinkovitih aktivnih ukrepov trga dela, zlasti z zagotavljanjem možnosti izpopolnjevanja in preusposabljanja za prikrajšane skupine, ter zagotovi učinkovit socialni dialog; izboljša ustreznost socialne pomoči in nadomestil za brezposelnost ter zagotovi dostop do kakovostnih osnovnih storitev za vse, zlasti v prikrajšanih občinah; izboljša dostop do kakovostnega zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe, zlasti preventivnih storitev in storitev primarnega zdravstvenega varstva; ciljno usmeri podporne ukrepe v stanovanjskem sektorju na gospodinjstva z nizkimi dohodki in poveča ponudbo stanovanj, vključno s cenovno dostopnimi in socialnimi stanovanji.

V Bruslju, 10. julija 2026

Za Svet

predsednik

S. HARRIS